

Tauw

Borgingsdocument Natuur Heemskerk vooroeversuppletie

12 augustus 2021

Versie	Datum	Wijziging
V01	23 maart 2021	Eerste concept
V02	14 mei 2021	Opmerkingen Rijkswaterstaat op concept verwerkt
V03	16 juni 2021	Opmerkingen Rijkswaterstaat op V02 verwerkt
V04	12 augustus 2021	Opmerkingen Rijkswaterstaat op V03 verwerkt

Verantwoording

Titel	Borgingsdocument Natuur Heemskerk vooroeversuppletie
Opdrachtgever	Rijkswaterstaat
Projectleider	Frank Aarts
Auteurs	Nils Rutjes
Tweede lezer	Adrie van Hooff
Projectnummer	1267308
Aantal pagina's	19
Datum	12 augustus 2021
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 82 4
E info.utrecht@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Voorgenomen activiteiten	5
2.1	Locatie.....	5
2.2	Activiteiten.....	5
2.3	Suppletieprogramma: noodzaak suppletie.....	6
3	Wnb Gebiedsbescherming: Natura 2000	7
3.1	Werkwijze Wnb Gebiedsbescherming	7
3.2	Relevante Natura 2000-gebieden	7
3.2.1	Zandwinkvak en schelpdierbanken.....	7
4	Wnb Soortenbescherming	13
4.1	Werkwijze Wnb Soortenbescherming	13
4.2	Toetsing Wnb Soortenbescherming.....	14
4.2.1	Bruinvis	16
4.3	Conclusies Wnb Soortenbescherming	16
5	Conclusies	17
5.1	Gebiedsbescherming	17
5.2	Soortenbescherming	17
6	Literatuur	18
Bijlage 1	Uitvoeringsvoorwaarden voor aannemer	19

1 Inleiding

De kust van Heemskerk staat bloot aan structurele erosie. De kustlijn dient gehandhaafd te blijven om behoud van de achterliggende functies te verzekeren. Voor deze locatie wordt daarom in **2022-2023** een **vooroeversuppletie** uitgevoerd. Als basis voor de beoordeling is het concept-indicatief technisch ontwerp gebruikt (versie 2, d.d. 3 oktober 2019). In hoofdstuk 2 worden het ontwerp en de noodzaak van de suppletie nader toegelicht.

Toetsing aan de Wnb onderdeel Gebiedsbescherming

In hoofdstuk 3 staat de toetsing aan de Wnb onderdeel Gebiedsbescherming, oftewel de toetsing aan de Natura 2000-gebieden. Het uitvoeren van de suppleties is regulier beheer en onderhoud¹, wat niet wordt gezien als een plan of project in de zin van de Habitatrictlijn. Nu enkel voor plannen of projecten een vergunningplicht bestaat, is er voor het uitvoeren van de suppleties geen vergunning nodig in het kader van de Wnb gebiedsbescherming. Hoewel er geen sprake is van een N2000-vergunningplicht geldt wel de algemene zorgplicht van artikel 1.11 Wnb. Door het volgen van de voorwaarden in de Natura 2000 beheerplannen wordt invulling gegeven aan deze zorgplicht. In hoofdstuk 3 wordt daarom de suppletie getoetst aan de voorwaarden uit de Natura 2000-beheerplannen. In het kader van de Wnb zijn ook gebieden aangewezen waarvoor een Toegangsbeperkend Besluit (TBB) geldt, dit zijn gebieden waar restricties/voorwaarden gelden voor varen en/of bodemberoerende activiteiten. Deze restricties/voorwaarden gelden ook voor activiteiten die onder beheer en onderhoud vallen zoals de suppleties. In hoofdstuk 3 wordt daarom ook aan de TBB's getoetst.

Toetsing aan Wnb onderdeel Soortenbescherming

In hoofdstuk 4 staat de toetsing aan de Wnb onderdeel Soortenbescherming. Dit betreft de bescherming van (individuele) soorten (voorheen Flora- en faunawet). Hiervoor heeft RWS een gedragscode opgesteld waardoor, onder voorwaarden, zonder ontheffing kan worden gewerkt. De Gedragscode soortenbescherming van Rijkswaterstaat is van toepassing op de uitvoering van de suppleties omdat het gaat om beheer en onderhoud. Voor zover er wordt gewerkt conform de gedragscode hoeft er geen ontheffing Wet natuurbescherming te worden aangevraagd voor het onderdeel soortenbescherming.

Voorwaarden

In hoofdstuk 5 staan de conclusies van de toetsingen samengevat. Alle toetsingen tezamen leiden tot een pakket aan voorwaarden waaraan de werkzaamheden moeten voldoen. Deze uitvoeringsvoorwaarden dienen in het ecologisch werkprotocol van de aannemer te worden verwerkt en staan in bijlage 1 opgenomen.

¹ RWS-handreiking Beheer en Onderhoud (24-3-2020) en de Handreiking beheer en onderhoud van LNV.

2 Voorgenomen activiteiten

2.1 Locatie

In figuur 2.1 zijn het zandwingsgebied (Q8-5), de vaarroutes en de suppletielocatie weergegeven t.o.v. de Natura 2000-gebieden. Hieruit blijkt dat het beoogde zandwinvak, de suppletielocatie en de transportroutes buiten Natura 2000-gebied liggen. De voorgenomen activiteiten vinden plaats buiten TBB-zones. De vaarroutes zijn indicatief, de werkelijke routes zijn afhankelijk van het aantal aankoppelingpunten dat de aannemer gaat hanteren. De vaarroute zal de kortste route volgen tussen deze aankoppelingpunten en het zandwinvak.

Figuur 2.1 Ligging van het zandwinvak, (indicatieve) vaarroutes, het suppletiegebied en de Natura 2000 begrenzing

2.2 Activiteiten

Het ontwerp is vastgelegd in de Nota Indicatief ontwerp vooroeversuppletie Heemskerk. De eigenschappen en ontwerpparameters zijn samengevat in tabel 2.1.

Robuuste toetsing

De situatie op het moment van het opstellen van het indicatief ontwerp kan afwijken van de situatie op het moment van suppleren. Er is daarom een maximum variant (inclusief uitloopraaien) bepaald. De volumes en raaivakken van de maximum variant zijn in tabel 2.1 toegevoegd. De maximum variant wordt als uitgangspunt aangehouden in deze toetsing. In de praktijk zal meestal in een kleiner areaal met kleinere volumes worden gesuppleerd. Voor de uitvoering wordt een definitief indicatief ontwerp vastgesteld, welke valt binnen de kaders de getoetste maximum variant.

Getoetste activiteiten

De toetsing betreft alle activiteiten die horen bij de suppletie. Dit betreft activiteiten horende bij het zandwinnen, transporteren en het suppleren. Het zand wordt per schip getransporteerd. Vanwege ondiepe kustzones is de suppletielocatie soms moeilijk bereikbaar, het is dan noodzakelijk een geleidegeul te baggeren of door een brekerbank te graven. Voor de suppletie Heemskerk wordt het graven van een geleidegeul of het doorgraven van een brekerbank niet voorzien, deze activiteit wordt daarom niet getoetst. Een vooroever suppletie wordt bij voldoende diepgang meestal aangelegd door middel van “klappen” vanuit de sleephopperzuiger. Bij ondiepere gedeeltes wordt gebruik gemaakt van rainbowen.

Tabel 2.1 Eigenschappen van de suppletie

Eigenschap	Waarde
Naam	2223_NoordHollandHeemskerk_V2023
Locatie	Heemskerk
Natura 2000-beheerplan	N.v.t. (activiteiten buiten Natura 2000-gebied)
Type suppletie	Vooroever suppletie
Scope volume suppletie	3.000.000 m ³
Max. volume suppletie	3.600.000 m ³
Raaivakken	4300 – 5150
Uitloop raaivakken	4200 – 5300
Uitvoeringsperiode	2022 - 2023
Toetsjaar	2021
Indicatieve aanlegdiepte	-7m +NAP
Indicatieve aanleghoogte	-4m +NAP
Helling	1:20

2.3 Suppletieprogramma: noodzaak suppletie

De zandsuppleties die vanuit het suppletieprogramma Kustlijn zorg worden uitgevoerd, hebben tot doel de structurele kustachteruitgang tegen te gaan. De basiskustlijn mag bij 10% van de kusttraaien overschreden zijn. Deze suppletie is noodzakelijk omdat:

- Er sprake is van structurele erosie
- Op basis van de jaarlijkse kustlijn berekening wordt verwacht dat vóór 1 januari 2024 in één of meerdere raaien de basiskustlijn overschreden raakt, en
- Bestrijding van erosie van belang is voor het behoud van de aanwezige functies zoals waterveiligheid, recreatie en natuur

3 Wnb Gebiedsbescherming: Natura 2000

3.1 Werkwijze Wnb Gebiedsbescherming

Voor de relevante Natura 2000-gebieden is in het beheerplan een vrijstelling van vergunningplicht opgenomen, mits de suppletie wordt uitgevoerd conform de gestelde voorwaarden.

De Natura 2000 beheerplannen zijn vastgesteld onder de toen geldende wetgeving. Inmiddels heeft de Spoedwet aanpak stikstof (2019) voor een relevante wijziging gezorgd. De wijziging betreft het vervallen van het onderscheid tussen “projecten” en “andere handelingen”. Hierdoor bestaat er enkel een vergunningplicht voor het realiseren van een plan of project met mogelijk significante effecten. Het uitvoeren van de suppleties is regulier beheer en onderhoud² wat niet wordt gezien als een plan of project in de zin van de Habitatrictlijn. Hierdoor is er voor de uitvoering van de suppleties geen vergunningplicht in het kader van de Wnb gebiedsbescherming. Hoewel hierdoor geen sprake is van een N2000-vergunningplicht geldt wel de zorgplicht van artikel 1.11 Wnb. Door als uitgangspunt de voorwaarden uit Natura 2000 beheerplannen te nemen wordt invulling gegeven aan deze zorgplicht. Het borgingsdocument wordt uiterlijk zes weken voor start van de werkzaamheden gepubliceerd op de site van helpdeskwater. In dit hoofdstuk wordt daarom de suppletie getoetst aan de voorwaarden uit de Natura 2000-beheerplannen.

In het kader van de Wnb zijn ook gebieden aangewezen waarvoor een Toegangsbeperkend Besluit (TBB) geldt, dit zijn gebieden waar restricties/voorwaarden gelden voor varen en/of bodemberoerende activiteiten. Deze restricties/voorwaarden gelden ook voor activiteiten die onder beheer en onderhoud vallen zoals de suppleties.

3.2 Relevante Natura 2000-gebieden

Er is geen sprake van activiteiten in Natura 2000-gebied. De activiteiten vinden plaats op meer dan 6 km afstand van het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone (zie figuur 2.1). Gelet op de afstand zijn effecten uitgesloten. Omdat het een onderwatersuppletie betreft, zijn effecten op het Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat eveneens uitgesloten. Effecten op andere Natura 2000-gebieden zijn tevens uitgesloten. Voor deze suppletielocatie gelden daarom geen voorwaarden vanuit de Natura 2000-beheerplannen.

3.2.1 Zandwink en schelpdierbanken

In de ontgrondingenvergunning van Rijkswaterstaat zijn voorwaarden opgenomen met betrekking tot aanwezige schelpenbanken. Deze voorwaarde betreft dat er geen zandwinning mag plaatsvinden binnen een afstand van 100 meter nabij of in levende schelpenbanken. Ook wordt volledigheidshalve gekeken of er schelpenbanken aanwezig zijn bij de suppletielocatie. De suppletielocatie is niet binnen een Natura 2000-gebied gelegen maar kan wel dienen als voedselbron voor zeevogels, hoewel er daarom geen wettelijke verplichting bestaat wordt dit voorzorg meegenomen in dit borgingsdocument. Er zijn dus geen voorwaarden van toepassing vanuit de Natura 2000 beheerplannen voor de suppletielocatie.

² RWS-handreiking Beheer en Onderhoud (24-3-2020) en de Handreiking beheer en onderhoud van LNV.

Monitoring Spisula en Ensis

Jaarlijks voert Wageningen Marine Research een monitoring uit naar de *Spisula subtruncata* en *Ensis directus*. De meest recente beschikbare informatie is de WOT monitoring uit 2020 (Perdon *et al.*, 2020). In 2020 was het de 26ste opeenvolgende gebiedsdekkende survey. De bemonsteringen zijn door Wageningen Marine Research (WMR) uitgevoerd in het voorjaar van 2020. In totaal werden langs de gehele Nederlandse kust in 2020 in totaal 904 locaties bemonsterd. Bij het verwerken van de monsters is voor beide soorten onderscheid gemaakt tussen grote en kleine exemplaren. De grens ligt op een schelpenlengte van 19 mm voor *Spisula subtruncata* en een schelpdierbreedte van 16 mm voor de *Ensis directus*.

Schelpenbanken

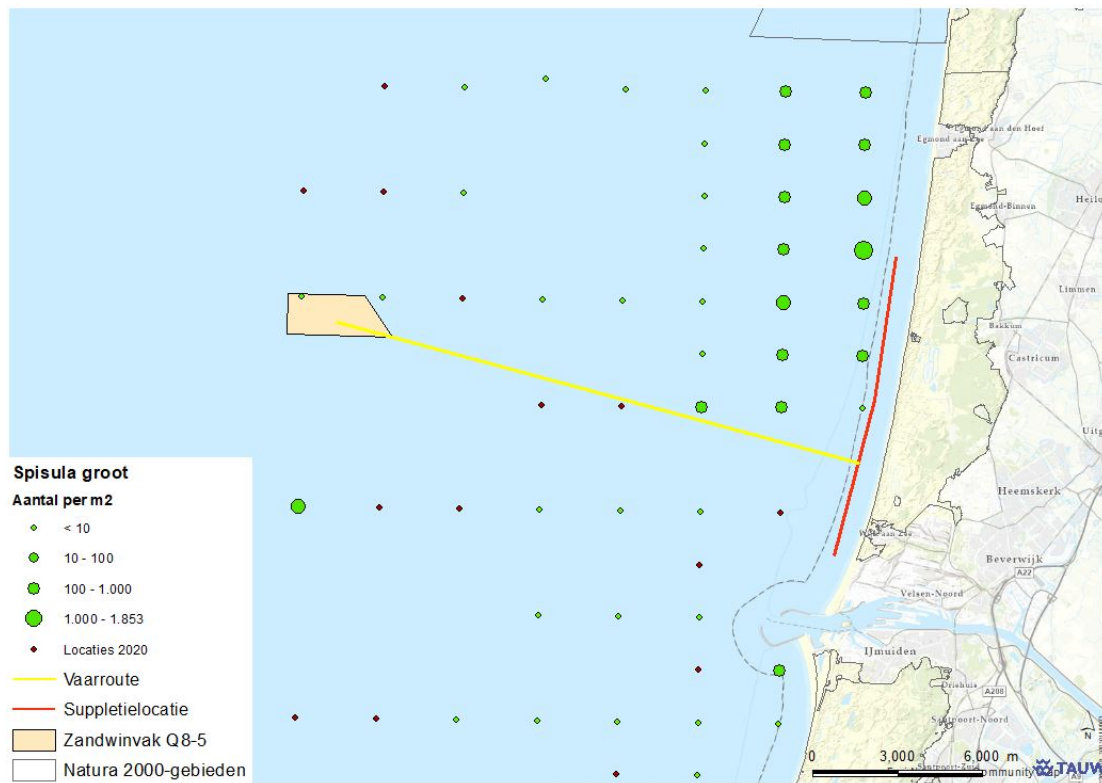
De beheerplanvoorwaarden en voorwaarden in de ontgrondingenvergunning spreken nadrukkelijk over het voorkomen van beide soorten in de vorm van banken. Er is sprake van een schelpenbank wanneer de afzonderlijke individuen van beide soorten in (zeer) hoge dichtheden voorkomen over een bepaalde oppervlakte. Anders dan banken van mosselen en oesters vormen beide soorten geen harde structuren. Beide soorten leven ingegraven in de bodem, waarbij hun sifon boven het bodemoppervlak uitsteekt om voedsel te vergaren.

Spisula subtruncata

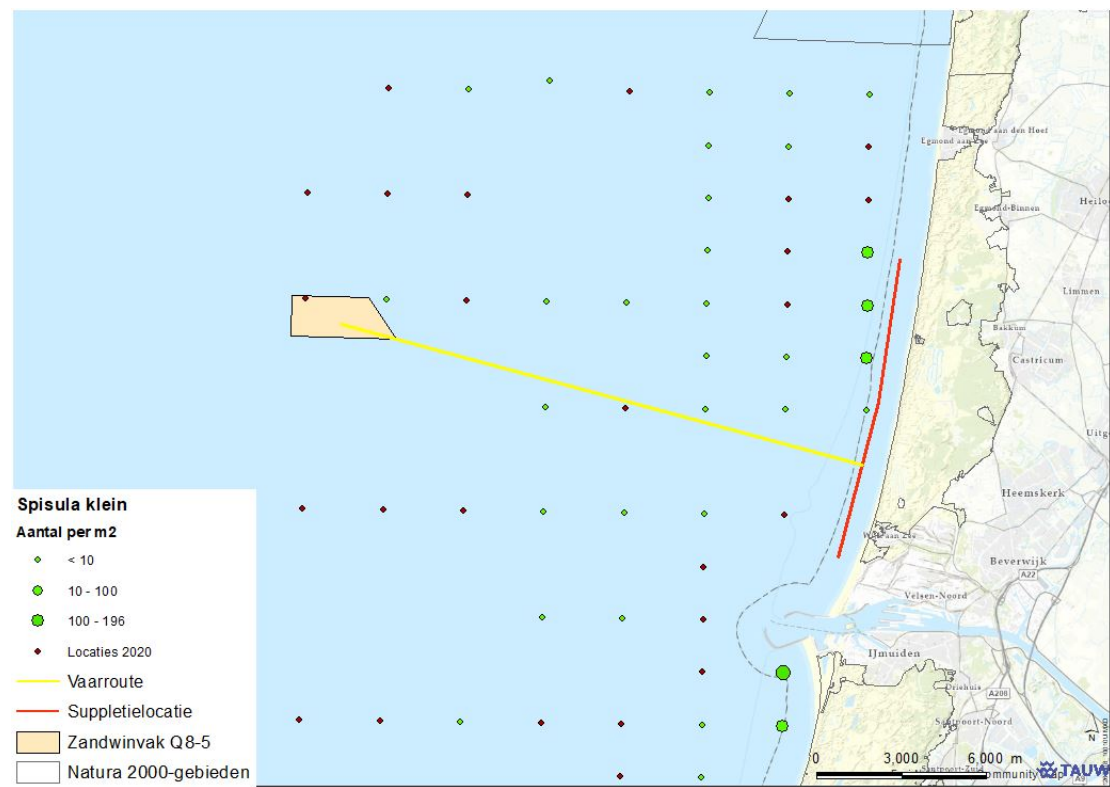
Spisula subtruncata kan incidenteel voorkomen en in de vorm van schelpenbanken. Voor deze beoordeling een ondergrens aangehouden voor een 'schelpenbank' van een voorkomen van 10 individuen per m². In figuur 3.1 en 3.2 zijn de resultaten van de WOT bemonstering 2020 (Perdon *et al.*, 2019) gegeven voor grote *Spisula* (doorsnede >19 mm) en kleine *Spisula* (doorsnede < 19 mm). Hieruit blijkt dat binnen 100 meter van het zandwinkvak geen voorkomens zijn van *Spisula* van meer dan 10 individuen per m². De aanwezigheid van schelpenbanken van *Spisula* in het zandwinkvak wordt daarom niet verwacht.

Nabij de suppletielocatie zijn wel schelpenbanken van *Spisula* (groot en klein) waargenomen. De zwarte zee-eend is waargenomen voor ter hoogte van Heemskerk (Sluijter *et al.*, 2020). De zwarte zee-eend heeft een voorkeur voor *Spisula*, waarvan de grote exemplaren (doorsnee > 19 mm) het meest profijtelijk zijn. Op de suppletielocatie zelf zijn geen monsters genomen, wel is de zeebodem in de nabijheid van de suppletielocatie onderzocht. Er zijn schelpenbanken met grote *Spisula* aanwezig bij de suppletielocatie.

De aantallen van grote *Spisula* variëren tussen de 45 en 1437 per m². Eén van de punten betreft 1437 grote *Spisula* per m². Voor *Ensis* variëren de aantallen tussen 21 en 74 per m². Ondanks dat er dus sprake is van een schelpenbank met *Spisula* (groot en klein) zijn de dichtheden laag, zeker op schaal van de Noordzee. Bovendien liggen deze schelpenbanken buiten de suppletielocatie. Deze blijven daarom onaangetast en blijft er met zekerheid voldoende voedsel voor zee-eenden beschikbaar.

Figuur 3.1 Ligging zandwinvak en *Spisula groot* in aantal per m2. Groene cirkels zijn locaties waar *Spisula (groot)* is aangetroffen. De grootte van de cirkel geeft het aantal *Spisula* per m2 weer (bron: WOT-data 2020, Perdon et al., 2020)

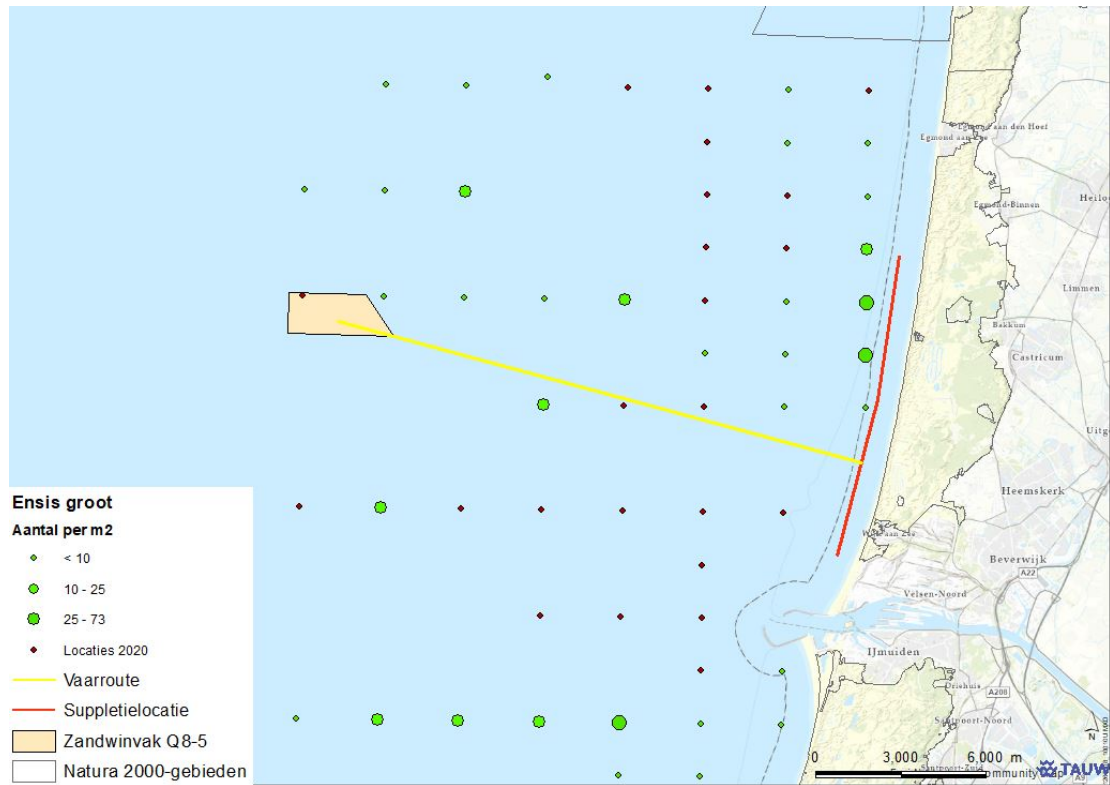

Figuur 3.2 Ligging zandwinvak en Spisula klein in aantal per m2. Groene cirkels zijn locaties waar Spisula (klein) is aangetroffen. De grootte van de cirkel geeft het aantal Spisula per m2 weer (bron: WOT-data 2020, Perdon et al., 2020)

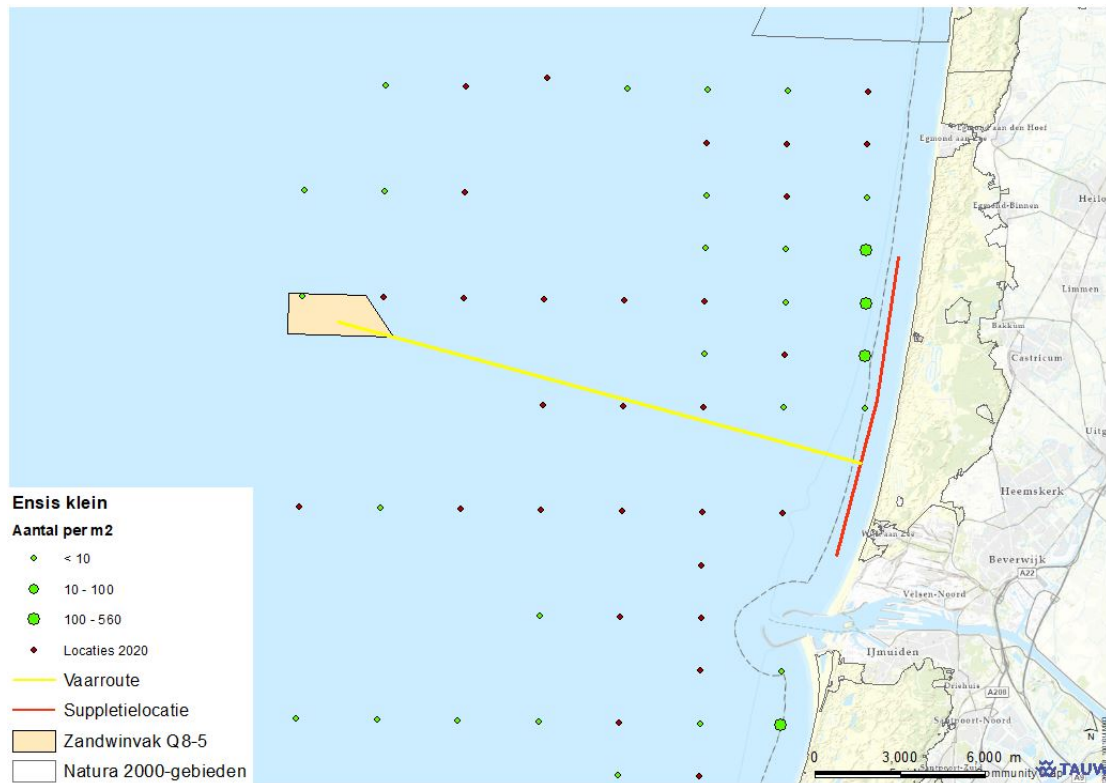
Ensis directus

Ook voor de beoordeling van *Ensis directus* wordt een ondergrens aangehouden voor een 'schelpenbank' van een voorkomen van 10 individuen per m². In figuur 3.3 en 3.4 zijn de resultaten weergegeven voor grote *Ensis* (breedte > 16 mm) en kleine *ensis* (breedte < 16 mm). Hieruit blijkt dat nabij het zandwinvak geen monsterlocaties aanwezig zijn waar meer dan 10 individuen per m² zijn waargenomen. Er zal dus geen sprake zijn van zandwinning nabij schelpenbanken van *Ensis directus*.

Nabij de suppletielocatie zijn grote en kleine *ensis* waargenomen. De aantallen grote *Ensis* variëren tussen de 6 en 42 per m². De aantallen *Ensis* (klein) variëren tussen 10 en 11 per m². Ondanks dat er dus sprake is van een schelpenbank met *Ensis* (groot en klein) zijn de dichtheden laag en liggen deze schelpenbanken buiten de suppletielocatie. Hierdoor blijft er met zekerheid voldoende voedsel beschikbaar voor zee-eenden.

Figuur 3.3 Ligging zandwinvak en Ensis groot in aantal per m2. Groene cirkels zijn locaties waar Ensis (groot) is aangetroffen. De grootte van de cirkel geeft het aantal Ensis per m2 weer (bron: WOT-data 2020, Perdon et al., 2020)

Figuur 3.4 Ligging zandwinvak en Ensis klein in aantal per m2. Groene cirkels zijn locaties waar Ensis (klein) is aangetroffen. De grootte van de cirkel geeft het aantal Ensis per m2 weer (bron: WOT-data 2020, Perdon et al., 2020)

4 Wnb Soortenbescherming

4.1 Werkwijze Wnb Soortenbescherming

In artikel 3.31 Wet natuurbescherming is geregeld dat er een vrijstelling geldt van enkele verbodsbepalingen als gewerkt wordt conform een zogenaamde Gedragscode. Werken volgens een Gedragscode heeft als voordeel dat geen ontheffingsprocedure hoeft te worden doorlopen. Ten behoeve van de werkzaamheden van Rijkswaterstaat is een Gedragscode vastgesteld en goedgekeurd op 29 september 2018 door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Deze Gedragscode is van toepassing op alle beschermde planten- en diersoorten en ziet toe op de volgende werkzaamheden:

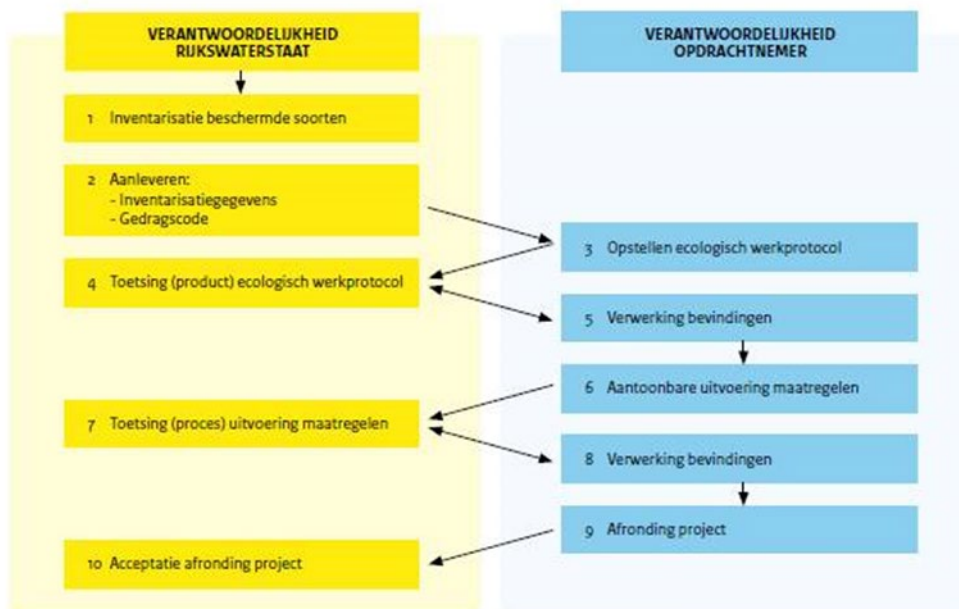
- Bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, wegen, of in het kader van natuurbeheer
- Kleinschalige ruimtelijke ontwikkeling of inrichting

De RWS-gedragscode is van toepassing op de uitvoering van de suppleties, omdat de werkzaamheden beheer en onderhoud betreffen.

De eerste stap uit de Gedragscode is het inventariseren van mogelijk aanwezige beschermde soorten. In dit borgingsdocument is de aanwezigheid van beschermde soorten bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsdata
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

Op basis van bovenstaande gegevens is getoetst of de beschermde soorten aanwezig zijn en welke maatregelen nodig zijn. Deze maatregelen worden in het werkprotocol van de aannemer uitgewerkt. In volgend schema staan de stappen en wie daarvoor verantwoordelijk is toegelicht. In dit borgingsdocument wordt stap 1 uitgevoerd, het verzamelen van inventarisatiegegevens. Tevens worden mogelijke effecten geanalyseerd en aangegeven welke maatregelen nodig zijn. De aannemer werkt dit vervolgens uit in het ecologisch werkprotocol. Voor de daarop volgende stappen verwijzen we verder naar figuur 4.1, in de Gedragscode staat een toelichting op deze vervolgstappen, deze zijn voor dit borgingsdocument niet relevant.

Figuur 4.1 Verantwoordelijkheid per partij bij werken conform de Gedragscode van Rijkswaterstaat

4.2 Toetsing Wnb Soortenbescherming

Tabel 4.1 geeft aan welke beschermde soorten mogelijk binnen de invloedssfeer van de activiteiten aanwezig zijn en welke effecten mogelijk optreden.

Tabel 4.1 Beoordeling beschermde soorten op en nabij suppletielocatie

Soortgroep/soort	Mogelijke aanwezigheid en beoordeling
Planten	
N.v.t.	Niet aanwezig
Zeezoogdieren	
Bruinvis	Bruinvis is beschermd onder artikel 3.5 waarvoor een verbod op aantasting van verblijfplaatsen geldt én op verstoring. Binnen de eerste drie kilometer uit de kust worden bruinvissen bijna overal gezien, met de grootste dichtheden in jan-mrt. Mogelijk effecten door de activiteiten op bruinvissen kunnen zijn, vertroebeling en geluidsverstoring. De toetsing hieraan wordt in paragraaf 4.3.1 uitgewerkt.
Gewone zeehond en Grijze zeehond	Beide soorten zeehonden komen in (ruime) omgeving in de kustwateren voor. Deze soorten zijn beschermd onder artikel 3.10 van de Wnb. Voor deze soorten geldt daarom alleen een verbod op beschadigen of vernielen van verblijfplaatsen. Er geldt geen verbod op verstoring. De activiteiten vinden plaats op meer dan 10 km afstand van vaste rustplaatsen van zeehonden. Aantasting van verblijfplaatsen is daarom uitgesloten. Een overtreding van de Wnb is uitgesloten. Zeehonden blijven verder buiten beschouwing.
Grondgebonden zoogdieren	
	Niet aanwezig.
Vleermuizen	

Soortgroep/soort	Mogelijke aanwezigheid en beoordeling
	<p>Vleermuizen zijn beschermd via Wnb art. 3.5. Voor vleermuizen geldt daarom een verbod op aantasting verblijfplaatsen en op verstoring. Verblijfplaatsen bevinden zich in bomen of gebouwen en nooit op open water waar suppleties plaatsvinden. De kustzone is wel een belangrijke vliegroute met name voor vleermuizen op trek zoals de ruige dwergvleermuis. Vliegroutes worden gevormd door lijnvormige landschapselementen zoals de duinenrij of de kustlijn. De werkzaamheden zorgen niet voor blokkerende of gaten in deze lijnvormige elementen. Ook tijdens de werkzaamheden blijft de kustlijn functioneel als vliegroute, de werkzaamheden zijn namelijk te plaatselijk, er zijn altijd uitwijkmogelijkheden beschikbaar. Er is daarom geen overtreding van de Wnb.</p>
Vogels	
N.v.t.	<p>Binnen de invloedssfeer (open zee) zijn geen broedende vogels of andere locatie gebonden (vaste) verblijfplaatsen, rustplaatsen of essentiële leefgebieden van vogels aanwezig. De vogels zijn niet gebonden aan de locaties met activiteiten en er blijft ten alle tijden voldoende onverstord leefgebied aanwezig. Er is daardoor met zekerheid geen aantasting van nesten/verblijfplaatsen of rustplaatsen en een eventuele verstoring heeft met zekerheid geen wezenlijke invloed op de staat van instandhouding. Vogels blijven daarom verder buiten beschouwing.</p>
Amfibieën en reptielen	
	Niet aanwezig
Vissen	
Steur en houting	<p>In theorie kunnen steur en houting aanwezig zijn. Deze vissen zijn beschermd via artikel 3.5 waarvoor een verbod op aantasting van verblijfplaatsen geldt én op verstoring. Deze soorten zijn zeer zeldzaam waardoor het risico dat een individu wordt verstoord zeer klein is. De soorten zijn niet gebonden aan de locaties waar activiteiten plaatsvinden. Bovendien is de invloed tijdelijk en blijft een groot areaal aan onverstord leefgebied aanwezig. Blijvende negatieve effecten zijn daarom uitgesloten. Vissen blijven verder buiten beschouwing.</p>
Vlinders, libellen en overige ongewervelden	
	Niet aanwezig.

Zorgplicht

In artikel 1.11 van de wet is de zorgplicht opgenomen. Als zich mogelijk negatieve effecten voordoen, dan treft de initiatiefnemer noodzakelijke maatregelen om die gevolgen te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken / ongedaan te maken. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten, dieren en beschermde natuurgebieden. In gewone bewoordingen houdt de zorgplicht in dat gewerkt wordt met respect voor de natuur en voor levende dieren en planten. Zo moet dieren die kunnen vluchten voor de werkzaamheden de kans daartoe geboden worden.

Opzettelijke verstoring

Voor vogels en soorten beschermd onder artikel 3.5 van de Wnb geldt een verbod op opzettelijke verstoring. Onder opzet wordt verstaan dat iemand doelbewust verbodsbepalingen overtreedt. Onder opzet valt ook voorwaardelijke opzet. Hieronder wordt verstaan (Memorie van Toelichting op Wnb) dat iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier. Er mag vanuit worden gegaan dat men zich ervan bewust is dat de met de activiteiten gepaard gaande effecten kunnen leiden tot verstoring van beschermde dieren. De mogelijke verstoring van beschermde diersoorten moet daarom als opzettelijk worden beschouwd. Verstoring is geen absoluut maar een relatief begrip. Niet elke (tijdelijke) verstoring is een verstoring in de zin van de wet. Niet elke vogel of bruinvis die uitwijkt, kan als een wettelijk verboden verstoring worden aangemerkt. Uit jurisprudentie kan worden afgeleid dat een tijdelijke verstoring niet tot overtreding van de verbodsbepalingen leidt als er geen blijvend effect is. Van een verstoring in de zin van de wet is uitsluitend sprake als er een blijvend effect is. Er wordt daarom getoetst of de activiteiten blijvende effecten veroorzaken.

4.2.1 Bruinvis

Vertroebeling

De onderwatersuppletie veroorzaakt vertroebeling van het water. Het is niet te verwachten dat vertroebeling van het water de bruinvissen beïnvloedt in het vangen van hun prooi. Bruinvissen jagen immers niet op zicht maar met behulp van echolocatie. vertroebeling heeft mogelijk een indirect effect vanwege de invloed op prooidieren zoals vissen. Gelet op het grote leefgebied van de bruinvissen leidt een dergelijk plaatselijke en tijdelijke invloed op prooidieren niet tot permanente effecten, niet op een individueel dier noch op populatieniveau. Maatregelen zijn niet nodig.

Verstoring door geluid

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen bruinvissen verstoord worden door geluid. Deze verstoring zal vergelijkbaar zijn met de verstoring die optreedt bij scheepvaart. Door motoren aangedreven schepen veroorzaken een toename van het geluid onderwater. Bruinvissen horen bij lagere frequenties minder goed, maar horen goed de hogere frequenties tussen 10.000 en 150.000 Hz. Op basis van Richardson et al. (1995, tabel 6.9) kan worden aangenomen dat het bronniveau van grotere schepen zeker door bruinvissen zal worden waargenomen. Dit wordt ondersteund door veldwaarnemingen waaruit bruinvissen schepen tot circa een kilometer afstand lijken te mijden. Er wordt uitgegaan van een verstoringafstand van één tot enkele kilometers van de bron. Gelet op het grote leefgebied is slechts sprake van een plaatselijke verstoring in een zone van maximaal enkele kilometers. Er is geen sprake van een blijvend effect. Maatregelen zijn niet nodig.

4.3 Conclusies Wnb Soortenbescherming

De conclusies ten aanzien van beschermde soorten is dat negatieve effecten op beschermde soorten zijn uitgesloten. Maatregelen zijn niet nodig. De algemene zorgplicht is wel van toepassing en moet in het ecologisch werkprotocol van de aannemer worden uitgewerkt.

Voorwaarden in ecologisch werkprotocol aannemer

Algemene zorgplicht (zie bijlage 1).

5 Conclusies

5.1 Gebiedsbescherming

De activiteit vindt volledig plaats buiten Natura 2000-gebieden. Om die reden gelden geen voorwaarden uit beheerplannen en zijn effecten uitgesloten. Een vergunning voor effecten is niet noodzakelijk.

Naast de algemene voorwaarden (zie bijlage 1) zijn er geen locatie specifieke voorwaarden. De algemene voorwaarden dienen in het ecologisch werkprotocol van de aannemer opgenomen te worden. Middels dit ecologisch werkprotocol, waaraan de aannemer contractueel gebonden is, wordt het naleven van de vrijstellingsvoorwaarden geborgd. Wanneer het ontwerp, de wijze van uitvoering of periode van de suppletie wijzigt, dient opnieuw getoetst te worden of de suppletie nog voldoet aan de vrijstellingsvoorwaarden.

5.2 Soortenbescherming

De conclusie ten aanzien van beschermde soorten is dat negatieve effecten op beschermde soorten zijn uitgesloten. De algemene zorgplicht is wel van toepassing en moet in het ecologisch werkprotocol van de aannemer worden uitgewerkt.

Voorwaarden in ecologisch werkprotocol aannemer

Algemene zorgplicht

6 Literatuur

Rijkswaterstaat, 2018. Gedragscode soortenbescherming: Bestemd voor bestendig beheer en onderhoud en kleinschalige ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Leopold M.F. 1996. *Spisula subtruncata* als voedselbron voor zee-eenden in Nederland. BEON Report 96-2. Rijksinstituut voor Kust en Zee, Den Haag.

Sluijter M, Arts F.A., Lilipaly S.J., Wolf P.A. 2020. Midwintertelling van zee-eenden in de Waddenzee en Nederlandse kustwateren in augustus en november 2019 en januari 2020. Rapport RWS – Centrale Informatievoorziening. Rapport BM 20.20 / Deltamilieu Projecten rapport 2020-6 Vlissingen.

Natura 2000-beheerplan Noord-Hollands Duinreservaat 2018-2024.

Perdon, K.J., Troost, K., Zwol, J. van, Asch, M. van, Pool, J. van der. 2018. Schelpdierbestanden in de Nederlandse kustzone in 2018. Stichting Wageningen Research, Centrum voor Visserijonderzoek (CVO) (CVO rapport 18.010).

Richardson WJ, Greene CR Jr, Malme C, & Thomson DH, 1995. *Marine Mammals and Noise*. San Diego: Academic Press.

Sweco, 2017. *Winning suppletiezand Noordzee 2018 t/m 2027. Milieueffectrapportage*. De Bilt, 18 december 2017.

Internet:

www.noordzeeloket.nl

www.informatiehuismarien.nl

Bijlage 1 Uitvoeringsvoorwaarden voor aannemer

Deze voorwaarden dienen opgenomen te worden in het ecologisch werkprotocol van de aannemer. In dit ecologische werkprotocol worden de voorwaarden nader uitgewerkt waarbij de Gedragscode van RWS gevolgd wordt. Voor de vervolgestappen verwijzen wij naar figuur 4.1 en de Gedragscode. Middels het nader uitgewerkte ecologisch werkprotocol, waaraan de aannemer contractueel gebonden is, wordt het naleven van de voorwaarden geborgd.

De getoetste activiteiten staan in hoofdstuk 2 beschreven. Wanneer het ontwerp, de wijze van uitvoering of periode van de suppletie wijzigt, dient opnieuw getoetst te worden of de suppletie nog voldoet aan de voorwaarden. Zo geldt voor deze suppletie dat het graven van een geleidegeul of het doorgraven van een brekerbank niet is getoetst. Indien dit wel het geval is, dient deze activiteit alsnog getoetst te worden.

Rijkswaterstaat toetst in het jaar voorafgaand aan de uitvoering opnieuw of schelpenbanken aanwezig zijn in of nabij de zandwinkvakken op basis van nieuwe WOT-data. Uit de data van 2020 blijkt dat er in het zandwinkvak geen schelpenbanken aanwezig zijn. Volledigheidshalve is ook gekeken naar of er schelpenbanken aanwezig zijn bij de suppletielocatie. De suppletielocatie is niet binnen een Natura 2000-gebied gelegen. Er zijn derhalve ook geen voorwaarden van toepassing vanuit Natura 2000-beheerplannen voor deze suppletielocatie. Bij de suppletielocatie zijn schelpenbanken aanwezig maar de dichtheden van schelpen zijn hier laag in verhouding tot de rest van de Noordzee. Er zal dus voldoende alternatief voedsel voor zeevogels beschikbaar zijn.

Rijkswaterstaat toetst in het jaar voorafgaand aan de uitvoering opnieuw of schelpenbanken aanwezig zijn op basis van de nieuwe WOT-data. Dit betekent dat voor suppleties in **2022-2023** opnieuw beoordeeld wordt of maatregelen voor schelpenbanken nodig zijn.

Voorwaarden in ecologisch werkprotocol aannemer

1. Uitwerking van de zorgplicht.

De zorgplicht houdt in dat één ieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten, dieren beschermde natuurgebieden. In gewone bewoordingen houdt de zorgplicht in dat gewerkt wordt met respect voor de natuur en voor levende dieren en planten. Zo moet dieren die kunnen vluchten voor de werkzaamheden de kans daartoe geboden worden. De aannemer geeft aan op welke wijze aan de zorgplicht invulling wordt gegeven.

2. Onverwachte aanwezigheid van beschermde soorten.

Bij onverwachte aanwezigheid van beschermde soorten wordt Rijkswaterstaat en het bevoegd gezag direct op de hoogte gebracht. De werkzaamheden worden pas hervat nadat de door een ter zake deskundige ecoloog noodzakelijk geachte beschermende maatregelen zijn getroffen. De maatregelen worden schriftelijk verantwoord en aan het bevoegd gezag gestuurd. De kans dat onverwacht beschermde soorten aanwezig zijn, is bij onderwatersuppleties zeer laag.